Štev. 7. V Mariboru 14. februarja 1878. Tečaj XII.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja opravništvu v škofijsk. poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Sveti oče papež Pij IX. so nam umrli.

Česar smo se verni otroci sv. katoliške Cerkve mnogo časa že bali, njeni zaslepljeni sovražniki pa komaj čakali, to se je v četrtek 7. februarja 1878. v Rimu zgodilo; papež Pij IX. so naglo umrli; sv. Cerkva je na zemlji zgubila enega izmed najslavnišihsvojih vidnih pastirjev, a v nebesih pridobila z mnogoletnim mučenistvom ozalšanega spoznovalca. Nenavadno dolgo, neizmernih zaslug polno življenje se je na zemlji skončalo, a v nebesih venčalo. Pij IX. so živeli 85 let, 8 mesecev in 14 dni, mešnik so bili 58 let, 10 mesecev in 27 dni, škof 50 let, 9 mesecev in 16 dni, in papež 31 let, 8 mesecev in 20 dni. Na svečnico so še nagovorili mnogo pobožnih žen, ki so z gorečimi svečami prišle prosit apostolskega blagoslova. Govor jih je nenavadno utrudil. V sredo 6. febr. so že čutili, da so blizu smrti. Rekli so zbranim kardinalom: jaz vas blagoslovim tukaj slednjo krat. Popoldne so se dali v noslicah na sprehod nesti ter so prav prijazno k spremljajočim kardinalom rekli: „verujte mi, jaz bodem hitro umrl, kmalu bodem rešen vseh nadlog in se v boljšo domovino preselil iz te doline solz“; zvečer ob 6. uri so se res vlegli v posteljo, iz katere nikoli več vstali niso. Okoli 9. ure pokličejo kardinale pred sebe in izrečejo željo sprejeti zakramente umirajočih. Brž pristopi Jihov spovednik, kardinali pa gredó po sv. popotnico. Glas o tem se hipoma raznese po vsem mestu. Kmalu so farne cerkve odprte, sveče prižgane in sveto Rešnje telo izpostavljeno, pred katero se je množica pobožnih vernikov vsula, plakala in molila za ohranitev svojega pastirja. Okoli polnoči prinese kardinal Panebianko sv. očetu Gospoda, monsignor Marinelli Jih potem položi v sv. olje. Drugi den t. j. 7. februarja t. l. so telesne moči Pija IX. naglo zapuščale; že okoli 10. ure bilo je tekanje krvi po žilah le malo občutno. Toda duh je še bil veder in sv. oče so pogosto izrekli besede: o sveta nebesa, vedno sem za vami vzdihoval in se na vas pripravljal, vzemite me k sebi .... Telo je postajalo čedalje bolj mrzlo, glas omolkel, besede nerazumljive. Zlati križ, ki so ga v rokah držali, so večkrat skušali povzdigniti, kakor da bi hotli ž njim navzoče kardinale, škofe, mešnike, družino ... zadnjič blagosloviti. Ali roka je bila že oslabela. Okoli 4. ure in 40. minute popoldne spregovorijo svoje poslednje besede: jaz sem vse, kar mi je bilo mogoče, storil za Cerkvo in za to apostolsko stolico. Moj Bog, ki poznaš vsako srce, Ti veš, da resnico govorim. Jaz jo priporočim Tebi .... Dalje sv. oče niso mogli več govoriti. Sedaj se Jim oči brž vtemnijo, na čelo stopijo smrtne srage. Kolikor so solze in jok navzočim dopuščale, so molili za kardinalom Bilio-tom žalostni „roženkranc“. Ko je kardinal izrekel: Jezus, ki si za nas križan bil, so Pij IX. glavo k prsim nagnili in svojo dušo izdehnili. Kardinal Maning pa je vstal ter pristopil k mrtvaški postelji, lice sv. očeta pokril z belim pajčolonom, potem pa obrnivši se k navzočim glasno in slovesno rekel: eminencije (prevzvišenosti) in gospoda, vstanite, Njih svetost papež Pij IX. so v tem trenutku umrli“. Bilo je to v četrtek 7. febr. t. l. ob 5. uri 40 min. popoldné.

Velevažnih dogodkov polno življenje Pija IX. vpisano je z neizbrisljivimi črkami ne samo cerkvenej, ampak tudi svetnej zgodovini. Svojim bralcem podamo tukaj le kratek načrt. Rajni papež so se narodili v Sinigagliji blizu Jadranskega morja 13. maja l. 1792. kot četrti sin malo premožnega grofa Mastai-Ferretti-ja in jegove pobožne žene Katarine roj. grofice Solazzijeve. Dete je dobilo ime Janez Marija. Zraven 3 bratov je imelo še 3 sestre. Kot 5leten fantič je padel v ribnik in dobil bolezen sv. Valentina, ki je mladeniču poznej zabranila izvoliti si zaželjeni vojaški stan, a prenehala, ko je bil v mešnika posvečen. Do l. 1809. bil je učenec oo. pijaristov v Volterri, „čist in pobožen, kakor angelj, nadarjen in marljiv, kakor malikateri izmed součencev“. Potem je bolehal doma pri stariših in se je l. 1814. preselil v Rim k svojemu stricu, kanoniku Mastaj-u, ter se začel učiti bogoslovja. L. 1819. je postal mešnik in skozi 4 leta vodja sirotišču: Tata Giovanni. L. 1823. je bil od papeža poslan v južno Ameriko kot poslanec do države Chile. Dve leti poznej se je vrnil v Rim, postal nadškof v Spoleti, l. 1832 v Imoli in l. 1839 kardinal. Blaga mati je to povišanje svojega sina še doživela in še le l. 1842 umrla. L. 1846. je kardinal Mastai Ferretti bil izvoljen za papeža in vladarja cerkvene rimske države. Zavolj revolucije, pouzročene od Mazzinita, so morali Pij IX. iz Rima bežati v Neapol, kder so ostali do l. 1850. Deset let poznej se je začela nova doba preganjanja, ki je končala z popolnim vropanjem papeževih dežel; l. 1859 je namreč italijanski kralj pograbil Bologno, l. 1860. Ankono, l. 1870. pa Rim. Papežu druga ni ostalo, nego cerkev sv. Petra, vrt in palača na vatikanskem hribu. Gledé cerkvenega vladarenja najznamenitniše je proglašenje neomadežanega spočetja Marije Device kot verske resnice, razširjenje sv. vere po mnogih krivoverskih in paganskih deželah in pa občni cerkveni zbor vatikanski.

Kaj se zgodi, če papež umerjejo?

Že več stoletij sem so po cerkvenih in papeževih razglasih in zapovedih obredi vstanovljeni, ki so pri pogrebu sv. očeta v navadi. Ko papež umerjejo, se sporoči to najpred višemu kamorniku, ki je vselej kardinal, da mrliča gledat pride. Predenj stopi v izbo, kjer papeževo truplo leži, vdari z zlatim kladvom trikratna duri, in ravno tolikokrat svetega očeta po imenu pokliče. Ko potem v izbo stopi z duhovni, ki so ž njim prišli, poklekne in za dušo papeža moli. Potem pogleda truplo papeža, da se z lastnimi očmi njihove smrti prepriča in to da v zapisnik zapisati. Prvi služebnik papežev mu sedaj da ribičarski prstan in druge pečatnike rajnega. Na teh se papeževo ime izbriše, v znamenje, da je oblast umrlega na zemlji prenehala. Od zdaj, dokler se novi papež ne izvolijo, viši kamornik z drugimi kardinali cerkev vlada. Viši kamornik, letos kardinal Pecci, tedaj tudi koj potem v papeževo poslopje prebivat pride. Ko se potem v državnem vozu z švicarsko stražo spremljan, zopet v svoje prešnje stanovanje nazaj pelje, reče z velikim stolnim zvonom zvoniti in tako vsemu mestu papeževo smrt naznaniti. Zdaj se začne po vseh 400 cerkvah v Rimu zvoniti, kar eno uro trpi. Štiri in dvajset ur po smrti se papeževo truplo odpre in vmazili. Drob se dene v tružico, ki se pelje s posebnim vozom v cerkev sv. Vincencija in Anastazija in se pokoplje. Truplo pa se obleče v navadno obleko papeževo, se položi na krasno posteljo in zdaj jih smejo ljudje gledat hoditi. Zraven postelje, pri kteri le 4 velike sveče gorijo, stojita 2 stražnika in nekaj menihov za rajnega moli. Če so papež v Kvirinalu*) umrli, prenesejo na večer drugega dne njihovo truplo v Vatikan in sicer s procesijo. Truplo leži med tem v odprti nosilnici, ki je vsa z rudečim žametom prepeta in ktero dva lepo okinčana mezga neseta. Obličje papeževo ni pokrito. Naprej gredo papeževi strežniki in truma švicarske straže, ki imajo bandera in sulice k tlam obrnjene. Zraven mrliča gredo spokorni bratje z bakljami in tiho molijo. — Za nosilnico stopate dve kompaniji žlahtne straže s svojimi vodji. Potem pride štalni ogleda papežev, na črnem konju jezdeč, ki je z belim atlasom pokrit. Najnazadnje gre truma topničarjev z gorečimi prižigali, med kterimi se sedem kanonov ali topov pelje. Ko so pri Vatikanu, se pred kraljevsko stopnico vstavijo. Tukaj štirje spokorni bratje truplo vzemejo in ga na lepih parah v Sikstinovo kapelo nesejo. Zdaj se truplo tukaj z najlepšo papeževo obleko obleče in v sredi kapele na prelepo posteljo položi; krog nje pa se mnogo luči prižge. Zraven čuje žlahtna straža in spokorni bratje celo noč molijo. Pija IX. so iz Vatikana svečano prenesli v omenjeno kapelo.

Drugo jutro se kardinali z duhovni šentpeterske cerkve zberó in truplo „poblagoslové“. Potem ga nese 8 duhovnov, ktere kardinali, vsi duhovni, žlahta in švicarska straža spremijo, v veliko šentpetersko cerkev, in ko potem tukaj vikar te cerkve za umrlega „absolutio“ ali odvezo odmoli, se v kapelo sv. zakramenta postavi. Tu leži truplo z omrežjem ograjeno, vendar noge še skoz omrežje molé, da jih verni, kterih obilno število pride, poljubujejo. Z Pijem IX. so storili prav ravno tako.

Na večer tretjega dne se v tej kapeli zopet kardinali zberejo in med prepevanjem spokornega psalma „miserere“ se nese truplo v nasprotno korsko kapelo. Tu stoji truga, iz cipresinega lesa pripravljena, ktera kot zadnje stanovanje papežovih zemeljskih ostankov šentpeterski vikar blagoslovi. Truga je prekrita z velikim v zlato vde-

*) Kvirinal je papežev grad, ravno tako Vatikan, kjer so sedajni papež vedno prebivali. Kvirinal si je italijanski kralj prisvojil in v njem 9. jan. umrl.

lanim pregrinjalom, v ktero se truplo položi. Če je kteri izmed kardinalov z papežem v rodu, pokrije truplo na obrazu in rokah z belim dragocenim pajčolanom, sicer pa to stori papežev hišnik. K nogam rajnega se dene rudeča žametna mošnja, v kteri so zopet 3 mošnjice enake barve. V eni je toliko zlatih, v drugi srebrnih in v tretji bakrenih denarjev, kolikor let je pokojni kot papež vladal. Dva papeževa strežnika pogrneta zadnjič rudeč židan prt črez truplo, potem pa se truga zapre in zabije. Ta truga iz cipresinega lesa se položi potem v večo trugo iz svinca, v ktero je ime papeža, število let vladarenja, den in leto njihove smrti vrezano. Viši kamornik rimske cerkve in papežev hišnik svinčeno trugo zapečatita, ktero potem še v večo leseno trugo denejo. V tej trojni trugi hranjenega mrliča prenesejo v kamrico nad vrati na desni strani korske kapele. Tu toliko časa ostane, dokler se lastni grob priredi, ali pa zavoljo smrti novega papeža predjati mora. In če so si rajni papež poseben grob izvolili, se njihovo truplo še le za leta dni tje prenese.

Za dušo rajnega se opravljajo 9 dni zadušnice, ki se tretji den po smrti začnó. Zjutraj vsaki den ima zaporedoma eden kardinalov v korski kapeli črno sv. mešo. Sred kapele je mrtvaški oder in 12 gorečih sveč iz rumenega voska okrog. Ta oder stoji tukaj do sedmega daeva, ko je veliki, prekrasni „katatalk“ ali mrtvaški oder sred velike šentpeterske cerkve postavljen. Konec vsake sv. meše se „Libera“ poje in odveza deli. — Zraven tega se bere prvi den zadušnic v Petrovej cerkvi še 200 črnih sv. meš, druge dni pa po 100, razun tistih, ki se povrh tega še v samostanskih cerkvah služijo. Deveti den pa ima eden kardinalov, zato izvoljen, na spomin rajnega papeža slovesno besedo ali pridigo; potem grejo vsi pričujoči kardinali okrog katafalka in petero tistih, ki so za rajnim imeli mrtvaško cerkveno opravilo, ga z blagoslovljeno vodo pokropi in med molitvijo z kadilom pokadi. Ko se „Requiescat in pace“ (naj počiva v miru) zapoje in vsi „Amen“ odgovorijo, se podajo iz cerkve in obredi pogreba so končani.

Lovro Herg.

Gospodarske stvari.

Kdor sadunosno drevje zasaja, naj preudari, kaj in kam zasaja.

Če si hočemo sadunosnih dreves na vrtih, ob njivah, na travnikih in pašnikih, ob potih in cestah nasaditi, moramo prej dobro preudariti, da si zemlji in legi primerne sadne sorte izberemo. Vsaka sadna sorta hoče si drugo zemljo in bode le tedaj obilno rodila, ako je v zemljo in v lego prišla, ki je njeni naravi ravno najbolj primerna. Zato je pri zasajanju sadunosnih dreves velike previdnosti in opaznosti treba. Moramo si lastne skušnje v posvet jemati, pa tudi skušane sadjerejce za svet in pomoč prositi, kajti pogrešek v izbiranju sadunosne sorte je večidel z občutljivo zgubo na denarju zvezan. Namen vsega zasajanja sadunosnih dreves je gotovo ta, da dobimo o svojem času od zasajenih dreves obilen pridelek. Zato pa moramo tudi le lepo izraščena, močna in z lepimi, mnogimi tankimi koreninami obraščena drevesa, ki nas z delom vred, z koli itd. težek denar stojijo, zasajati. Če pa potem po nekterih letih v našo nejevoljo vidimo, da še le posajene za dragi denar nakupljene jablanice, hirajo in nič kaj prida naprej ne morejo, se še le v svojo občutljivo škodo prepričamo da ta sorta sadunosnih dreves ni ne za našo zemljo, ne za našo lego. Izbira sadunosnih dreves je bila tedaj kriva. Zgubljen je potrošen denar, zgubljeni obresti njegovi, zgubljen pri sadjereji toliko dragi čas, večkrat pa tudi vse veselje do sadjereje in smrtna sodba ji je podpisana. „Sadjereja v naših krajih ne kaže“ se sliši iz ust tako ukanjenih gospodarjev in vendar je, če se reč od prave strani pogleda, vsa krivica le na gospodarjevi strani. Ko bi bil namesto jabelk, rajši črešnje, gruške ali ktero drugo primerno sorto sadunosnih dreves posadil, gotovo bi mu bila obilo rodila in vspeh njegovega truda in njegove marljivosti bi bil očividen in obilno poplačan. Zato hočemo našim sadjerejcem in prijateljem sadjereje v sledečih vrsticah natanko povedati in razložiti kaj vsaka sorta sadunosnega drevja od zemlje lege in podnebja zahteva in imeti hoče, da bode potem mogel naslonjen še na lastne skušnje v podanem primerleju pravo sorto odbrati. Ako imamo zemljo prav globoko prstno rodovitno, naplavljeno in bogato na prsti, z dnom, ki vodo rado prepušča ali pa milo, ilovičasto ali pa ne preveč apnevito glinasto zemljo, za tako zemljo se odbere jablana, ki bode na nji dosti obilo hrane našla in v prav orjaško drevo vzrastla. Ako je pa zemlja pusta, revna na hrani, na taki zemlji jablana le bolj pičlo rodi. Pa tudi še v peščeni zemlji, če so le njeni spodnji deli dosti vlažni in zemljišče samo na sebi ne presuho, jablana še vedno raste in rodi, če tudi ne preobilno.

Kar se lege tiče, ima jablana rajši bolj prosto stališče; vlažna, nizka, zaprta lega, kder se v spodnjih njenih delih voda nabira in zastaja, za jablane ne kaže. Ravno tako tudi šotasta zemlja ne. V taki legi mladi les ne zazori in v zimskem mrazu konec vzame. V taki legi navadno tudi cvet pomrzne. Prav priležno in nasveta vredno je pa hribe na severozahodni in celo na severni strani z jablani nasajati. Take lege imajo tudi ob hudi poletni vročini in suši še vedno saj v spodnjih delih nekaj vlage v sebi. Tudi cvet v takih legah spomladi tako lahko ne pozebe, ker drevesa pozneje požené in cvesti začnó in jablane v njih obilno rodé. Celo v precej visokih goratih legah 500—600 metrov jablane še storé,

če so le proti ostrim vetrom zavarovane, ki cvet in mladike pogubé. Posebno dobro je, če so taki nasadi od visoko ležečih gozdov proti hudim mrzlim vetrom zavarovani.

Kakor jablana tako zahteva tudi gruška močno, rodovitno in globokoprstno zemljo, pa le tedaj dobro stori, če je spodnje dno zemljišča zadosti vlažno. Gruška zahteva toplo proti ostri burji zavarovano lego, zlasti žlahtnejše sorte z debelim sadom. Te morajo toplo, zavarovano stališče za vspešno rast imeti, da močne burje težki in lepo barvani sad ne potrosijo in da tako popolnoma zrelo na drevju postane.

Druge sorte grušk, ktere imajo bolj droben sad, posebno pa vse moštnice tudi po visokih goratih krajih dobro storé (600 metrov visoko) in prav obilno moštnega sadja obrodé. V takih legah, ki so posebno vetrovne in burne, je bolje srednje visoka drevesa zasajati, kakor pa taka, ki prav visoko rastejo. Ako pa hočemo drevje zasajati ob potokih, na vlažnih celo na mokrotnih travnikih ali pa v bolj globoko ležečih zaprtih dolinah in legah, tam bodemo z najboljšim vspehom našo domačo češpljo zasajali. Celo na spašnikih in travnikih, ki spomladi dalj časa pod vodo stojé, češplja še vendar lepo raste in rodi, ker ji voda ne škoduje, marveč vlažna zemlja ugaja. Če pa je taka lega že bolj topla in rodovitna, če ima globoko ilovičasto zemljo, se smejo mesto češplje slive, mirabele in renklodi saditi. Popolnoma nasprotno zemljo in lego ko češplja zahtevajo črešnje in višnje. Posebno slednja raste še v kamenitem zemljišču, po višinah in strminah pa tudi po peščenih zemljiščih. Je tedaj posebno nasvetovanja vredna, da se z njo nerodovitni bregovi in pašniki obsadijo, ker tam močno rodi. Tudi ob cestah in visoko goratih krajih 600 metrov visoko še rodi in je dobro take kraje z višnjami obsaditi.

Ko višnja še v senčnati legi stori in še na severni plati bregov raste, zahteva črešnja bolj toplo solnčnato stališče posebno pa prosto lego. Močvirnasta zemlja, vlažna zaprta lega za črešnje ne velja. Tople višine in strmine, zlasti pašniki po goratih rebrih, kakor jih je še semtertje najti, če tudi nimajo posebno rodovitne zemlje, so posebno za orehove nasade prileżne.

Če zemlja za posajeno sadno sorto ni prileżna, se morajo posamezne hibe odpraviti. Iz premočvirnega zemljišča se mora voda odpraviti, presuha zemlje zamočiti, pusta prst vzboljšati, široke jame za posajanje izkopati, dobra zemlja navoziti in tako bode tudi posajeno drevje vzpevalo in trud nanj obrnjen povračalo.

Čebula orjakinja (Riesenzwiebel).

Pridelovanje čebule na debelo je za kmeta in vrtnarja zelo koristna in hasnovita stvar. Seveda je treba tudi tukaj prave sorte izbrati in jo skrbno obdelovati. Tako vsega priporočanja vredna sorta čebule je čebula Malkova, čebula orjakinja, ki kot poljska in trgovinska čebula vsemu temu odgovarja, kar se od dobre čebule pričakuje. Ta sorta je velika, lepo izraščena, plošnatookrogla, trda čebula glavatica, meri poprek počez nad 11 centimetrov, na viš pa 9 centimetrov, je svitlo mesene barve, ima trdo, ko srebro belo meso sladkega pa vendar ostrega okusa, in je posebno rodovitna. Potikavne ali sadivne čebulice so drobne, mogoče jih je tedaj voliko v malem zavoju na daleč brez velikih stroškov poslati in imajo tudi še to dobro lastnost, da ne grejo lahko v seme. Seme in tudi sadivne čebulice bode gotovo priskrbel trgovec Berdajs v Mariboru, kdor se pa hoče neposredno na veliko semensko štacuno obrniti, ta naj piše v Prago pod napisom: „Ernst Bahlsen“ semenska kupčija v Pragi. Skušbe je stvar gotovo vredna.

Kako z koščeno moko ravnati, da dobro gnoji.

Znano je, da je koščena moka za nektere poljske in vrtne sadeže izvrsten gnoj. Vendar pa je treba ž njo tudi prav ravnati, drugače mnogo njene gnojivne moči v zgubo gre. Koščena moka mora prej, ko se na polje ali vrtne grede raztrosi, nekoliko nagojiti, kar se na sledeči način najbolje godi. Predno se raztrosi, se mora z dobro prstjo tako pomešati, da je moke in prsti jednako veliko. Ta zmes se potem z gnojnico polije tako, da je skoz in skoz kup vlažen, na kar se vse premeče in v kopico nakupiči. Treba je kup z prstjo pokriti in ga na mestu, kamor dež ne more, teden dni pustiti. Potem času se vse razmeče, dobro med seboj pomeša, tako da je vse vkup, kakor rahel mernovlažen prah, ki se da lahko trositi. Če se koščeni moki še nekoliko žaganja ali drobnega konjskega ali ovčjega gnoja primeša je zmes tim boljša, in gnoj se tim preje razkrojiva. Z gnojnico zmes preveč polivati ne kaže, kakor tudi ne vgreti kup večkrat premetati, ker gre tako po nepotrebnem veliko gnjilca, t. j. gnojivne moči v zgubo.

Sejmovi 18 febr. Brašlovce, Radgona; 19. febr. Gornja Poljskava, Pišece; 22. febr. Verače, Teharje.

Dopisi.

Iz Celja. (Porotna sodnija) je 18. jan. Franca Loridon nekrivega spoznala, da bi bil on neko pohištvo pri Hajdini blizu Ptuja leta 1874. podžgal, dasiravno je v Dunajskem Novem mestu obstal, da je tega zločinstva kriv; 23. jan. se je vršila obravnava zoper Tomaža Čelan-a, posestnika iz Šikole pri Cirkovicah. Obdolžen je bil roparstva in umora. 11. avg. 1877 so peljali Simon Klazinc, Jožef Frangeš in Andrej Pernat iz Spodnjih Jablan, potem Tomaž Čelan iz Šikole, vejnik v Maribor, ga tam prodali ter denar v gostilnici pri „črnem orlu“ med saboj razdelili. Proti 9. uri zvečer se podajo zopet domú. Pri mostu poleg Hoč pa napade

Tom. Čelan Andreja Pernata, ki se je na svojem vozu peljal ter spal, ga s polenom močno mahne po glavi in mu vzame blizu 6 fl. Kmalu potem je Pernat, kteremu je bila glava vsa razklana, vmrl. Porotniki so Čelana krivega spoznali in sodnija ga je obsodila k smrti na vislicah. — 24. jan. je bil na 5 mescev zapora obsojen Jernej Rižner iz Radenc, gornje-radgonskega okraja. Zatožen je bil namreč, da je 8. oktobra 1877 svojega 4letnega sina Franca večkrat z remenom po glavi tolkel, ker je ta posteljo onesnažil. Vsled tega pretepanja je dečak še tistega dne za pretresenjem možganov vmrl. Tistega dne je bil na 3 leta v težko ječo obsojen tudi Val. Inhart iz Črešnovec pri Slov. Bistrici, ker je 26. dec. 1874 Petra Sorškoka z nekim bodalom tako v tilnik pikal, da je ta potem vmrl. — 25. in 26. jan., potem tudi 28. in 29. jan. so se vršile posebno za našo savinjsko dolino zanimive obravnave; zatega voljo je bila tudi sodnijska sobana ves ta čas poslušalcev prenapolnjena. Posrečilo se je namreč vendar enkrat, glasovito tatinsko drhal spraviti na dan, ktera je od leta 1872 sem mnogoterim posestnikom na Vranskem, v Grižah, v Št. Petru itd. obilo reči v skupni vrednosti za 1262 gld. 87 kr. pokradla. Zatoženi so bili: 1. Lor. Travužker iz Starega trga pri Slov. Gradcu, ki je bil že l. 1874 od celjske okrožne sodnije zaradi mnogo tatvin na 8 let težke ječe obsojen. Ta je svoje tatbinske tovarše tudi izdal. 2. Njegov pomočnik pri tatvini je bil Fr. Zajc iz Letuša. 3. Da so se mnoge tatvine zamogle izvršiti, k temu je pomagala Marija Obreza iz Proj pri Sv. Pavlu. Obdolženi so bili na dalje: 4. Alojz Srebre, Ignac Dreksler, obadva iz Sešič, in Alojz Volmut od sv. Lovrenca, vsi že večkrat kaznovani. Vsi zatoženci razun Travuškerja, so svojo hudobijo tajili; toda priče, kterih je bilo več kakor 40 poklicanih, so jasno dokazale njihovo zločinstvo. Na mizi in okrog mize, pri kteri so sedeli sodniki, so bile razpostavljene raznovrstne vkradene reči, n. pr.: servijete, robci, nogavice, marele, itd. Po dolgi in trudapolni obravnavi so porotniki skoraj vsem vprašanjem, stavljenim od sodnije, pritrdili in so dobili: Fr. Zajc 4 leta, Lorenc Travušker 2 leti, Marija Obreza 5 let, Ignaz Dreksler $5^1/_2$ leta, Alojz Srebre 5 let in Al. Volmut 6 let ječe. 28. in 29. jan. pa se je vršila obravnava zoper več drugih vdeležencev pri onih tatvinah ter so bili obsojeni: Andr. Četina, urar iz Šešic na 18 mesecev ječe; Marjeta, njegova žena na 1 l., Ana Volmut, žena Alojzija V. na 18 mescev; Antonija Dreksler, žena Ignacija Dr., na 15 mescev, Lena Srebre, mati Alojzija Srebreta na 2 leti in Neža Četina, hčer zgoraj imenovanih zakonskih na 3 mesce ječe. Bodeli pa tudi prijetno življenje v ječi te hudodelnike poboljšalo? Dvomimo.

Iz Ljutomera. Verli g. Kryl, predsednik tukajšnje kmetijske podružnice povabil je bil njene ude in druge kmetovalce v nedeljo, 3. svečana zopet v skupščino, katera se je v lepem redu in v zadovoljstvo vseh navzočih izvršila. Došlo je bilo precej razumnejših kmetov, ali želeti bi bilo, da bi jih k tem koristnim zborovanjem še več zahajalo. Skupščino je otvoril g. predsednik Kryl; zapisnik zadnjega zborovanja je prečital g. Huber. Na to je govoril g. Lapajne nekoliko o kemiji in sicer je razlagal pojem kemičnih prvin in spojin ter si izbral v obširno razlaganje kislec in ogljenčevo kislino, katera plina je pojasneval z ozirom na njuno delovanje, hasek in kvar v navadnem življenju ter v naravi ob obče. Obljubil je o tem predmetu v ugodnih okoliščinah pri bodočih skupščinah nadaljevati. Drugi govornik, g. Kryl, si je bil za svoj predmet izbral gnoj, gnojnico, gnojske jame in važnosti teh stvari v gospodarstvu. Razkladal je bistvo gnoja in gnojnice ter priporočal, kako se ima na te dragocenosti kmetove paziti in kako ž njimi ravnati. K obema govoroma dodajal je g. Kukovec razbistrajoče dodatke, kar se je vsem dopadalo. Naposled je bila volitev 2 zastopnikov v občni zbor štajerske kmetijske družbe, ki bode koncem tega meseca v Gradcu. Izvoljena sta bila enoglasno gg. Avg. Šenkel in J. Štraser. Tema gospodoma (navzoč je bil samo poslednji) priporočevalo se je, da bi se v Gradcu za to potegnila, da dobijo nekateri naši zaslužni konjerejci kakovo odlikovanje, in da bi štaj. kmetijska družba naklonila tudi kakovo podporo v snovajoče se premiranje goveje živine v tem letu v Ljutomeru. Navzoč je bil pri tem zboru tudi g. okrajni glavar Premerstein. 2. t. m. namreč na svečnico je bil pri nas tudi zbor ali glavna letna skupščina narodne Čitalnice, ki je tudi važno društvo za nas Slovence. Pri tem je bil navzoč tudi omenjeni g. glavar sicer pa manj kmetskih ljudi in več gosposkih družabnikov ljutomerskih. Obhajala se je ta dan ob enem 10letnica ljutomerske Čitalnice in pri tej priliki se je spomnil društveni podpredsednik v svojem govoru posebno onih domoljubov, ki so bili društvo oživotvorili, in poudarjal je zlasti imena: Drag. Huber, pokojni dr. Klemenčič, dr. Zarnik. Društvo ima precej časnikov, katere čitajo največ domači družabniki, a so ravno tako tudi zunanjim udom in domoljubom na razpolaganje. V odbor so se volili gg.: dr. Mravljak (predsednik), Kukovec (podpredsednik), Štuhec, (blagajnik), Lapajne (tajnik), Gomilšak, Huber in Seršen (odborniki). Želimo društvu blag vspeh na korist večjega izobraževanja in narodne zavesti tukajšnjega ljudstva!

Iz dravskega polja. (Nenavadno svečanost) smo imeli nedeljo 10. febr. pri sv. Lovrencu. G. Elija Turin, tukajšnji trgovec, dozdaj ud vzhodne nezjedinjene cerkve, je bil sprejet v sv. rimsko-katoliško Cerkvo. Viden je bil vpliv na zbrano, verno ljudstvo, ko je spreobrnjenec pri rani službi božji, pred altarjem klečeč z gorečo svečo v roki, z čvrstim glasom bral spoznatje sv. rim. kat. vere, še večji vtis je naredilo, ko je s povzdignjenim glasom desno roko na sv. evangelje položivši rim. kat. Cerkvi zvestobo prisegnol. Genljiv in ob enem

vesel pa je bil prizor, ko je potem pri pozni službi božji med sv. mešo z vidljivo pobožnostjo in gorečo svečo v roki prejel sv. obhajilo in njemu na strani tudi nevesta, z ktero še je tisti den, obdan od svojih svatov in prijateljev, bil poročen. Mi želimo, naj bi spreobrnjenec bil tudi vselej živ ud rim. kat. Cerkve, njunemu zakonu pa želimo srečo in blagoslov božji!

Iz Maribora. (G. Seeder) je c. kr. uradnik, v našem okraju najvišji uradnik, zastopnik vlade, cesarja, prvi zvršitelj postav in torej tudi volilnega reda za deželni zbor štajerski. On bo razpisal volitev volilnih mož, on bo jih vodil po svojih komisarjih, on bo tudi volil pri volitvi volilnega odbora 3 vladine zastopnike. Dalje lehko upliva taisti g. Seeder, vsaj nekako, na srenjske predstojnike, zlasti pa na učitelje. In ta g. Seeder je sedaj odločeni kandidat nemškutarske „zakrahovane“ Brandstetter-Seidlove stranke, zagrizene nasprotnice Slovencev, ki so vendar ogromna, svitlemu cesarju vselej udana, na krvi in v denarjih največ za domovino žrtvujoča večina prebivalstva. Tega se nismo nikdar nadejali. Vedno smo še mislili, da bo g. Seeder pobite Seidl-Brandstetterovce dostojno zavrnil in ostal, kar bi po naših mislih imel biti, nad strankami stoječ varuh in zvršitelj postav. Sedaj pa moramo žalostni gledati, kako je postal kandidat poedine, to pa nemškutarske stranke. Kajti volitve so razpisane **in ni brati, da bi bil g. Seeder nemčursko kandidaturo odbil.** Slovenci smo torej prisiljeni g. Seederja imeti za svojega političnega sovražnika, za najgoršega zastopnika nemčurjev, liberalcev in ustavovercev, t. j. ljudi, zoper katere nam je sveta dolžnost boriti se z vsemi postavnimi pomočki in sredstvi. Kajti ravno ti ljudje, ki spadajo k Seidlovej stranki, so vse politične nesreče zakrivili, ki celih 18 let že Avstrijo tarejo, deželam in narodom pravice krhajo, sv. Cerkvo žalijo, vsem pa strahovita bremena, dač in raznovrstnih doklad nalagajo. Seidl in njegovi pristaši so očetje sedanjim volilnim redom, novim šolskim razmeram, razkosovanju gruntov, ženitvanjú nemaničev, mehkemu postopanju zoper tate, morivce in sploh ničvredneže, brezmernemu pomnoženju uradov in pisarijam brez konca in kraja. Seidl in njegovi pristaši so oderuhom dali prosto pot, Seidl in njegovi prijatelji so napravili nepotrebne okrajne zastope, da v njih gospodarijo in zapovedujejo, steze delajo in navažanje kamenja in „šodra“ zopet svojim pristašem delivajo in tako novih podpornikov dobivljajo. V mariborskem okraju so namreč skoro vsi taki navozači prav iskreni prijatelji g. „Seidla“, „obmanna“ okrajnega zastopa. Letos se bo 15421 fl. dalo zaslužiti pri okrajnih cestah in namreč: sv. Juri 2078 fl., Bergenthal 3084 fl., sv. Lenart 3125 fl. potem Plač 406 fl., Svičina 186 fl. do postaje Pesnice 49 fl., Jarenina 899 fl., sv. Jakob 640 fl. Ciglence 446 fl. Ptuj 343 fl., Franheim-Slivnica 437 fl., Ruše 1492 fl., Selnica-Ruše 94 fl. Gersdorf 42 g., Jodlberg 153 fl., sv. Lovrenc 623 fl., Velka 703 fl., Melje 417 fl. Seidlova liberalna in ustavoverna stranka pa ne samo deželnih doklad povišala z 7% šolnino vred na 45%, ampak tudi srenje zamotala v preoblaganje srenj z srenjskimi stroški in dokladami, kakoršnih prej ni bilo. V dokaz naj služijo sledeče srenje: Poličja ves ima letos 25% srenjske doklade (Gemeinde-Umlagen), Slemen 25, Valc 25, Ranče 30, Pekerje 30, Rožpah 30, Ruše 30, Radvanje 30, Lobnica 30, Bistrica pri Faali 30, Rottenberg 30, Kamca 30, Smolnik 30, Krecenbah 30, Dobrenje 30, št. Il 30, Cirknica 30, Skoge 32, Loka 35, Brestenica 35, Jelovec 40, Studenca 40, Johannesberg 40, Orehova ves 40, Bergenthal 48 in Komen **50%**. Ta uboga srenja plačuje tedaj 50% za srenjske, 9 za okrajne 45 za deželne, skup **104%**. Tako gospodarijo naši liberalci, ustavoverci in nemškutarji, kakoršen je Seidl. Kdor je z takim gospodarstvom zadovoljen, ta naj le zopet voli Seidla pa tudi g. Seederja, katerega so Seidlovci za kandidata postavili. Kdor pa ni zadovoljen, ta pa ne more voliti ne Seidla pa ne Seederja. Kajti tukaj velja: kdor ni odločno z nami, ta je proti nam! Bržčas g. Seederju ne bo povoljno, da „Slov. Gosp.“ tako piše. Milujemo, ali ne moremo drugače! Mi ne pišemo zoper okrajnega glavarja Seederja, ampak zoper kandidata Seederja kot kandidata „zakrahovane“ Seidl-Brandstetterjeve stranke. Če mu pa to ni po volji, tedaj naj javno protestira zoper bržčas vsiljeno mu kandidaturo in potem bo „mirna Bosna“.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nove volitve za deželni zbor štajerski so razpisane; 12. marca volijo kmetske skupine, 16. marca mesta in trgi, kakor tudi obrtnijske in kupčijske zbornice, 18. marca pa veliki posestniki. Volitve volilnih mož se bodo takoj pričele in želeti je, da se povsod izvolijo značajni, pošteni narodni možje; ti bodo potem pravega poslanca gotovo našli in izvolili. Občna stiska, v katero so nas dosedanji liberalni in nemškutarski poslanci n. pr. Seidl spravili, je tolika, da bi mogla že največjega nemarnjaka vzdramiti in k udeležitvi pri volitvah dobrih volilnih mož prisiliti. Izvoljeni poslanci bodo 6 let deželno mošnjo imeli v rokah. — Tirolci so hudo razjarjeni, ker je vlada staro, katoliško cerkev, kamor so učenci v Innsbrucku k službi božji zahajali, predala lutrovcem. V Železijah na Kranjskem stavijo pa novo farno cerkev in cesar so pripomagali z darom 300 fl. kar je uboge farane jako razveselilo. — G. Morak, bivši okrajni sodnik pri sv. Lenartu, je zraven g. Einspielerja postavljen za slovenskega kandidata pri volitvah za deželni zbor koroški. — Dunaj bo skoro nov Jeruzalem; tamošnji Judi imajo že 21 shodnic ali cerkev. — V državnem zboru so sprejeli novo postavo o nacijonalnej banki in sedaj

razpravljajo o colnini na tuje blago. — Avstrijski kardinali: Švarcenberg, Kučker, Simor in Mihajlovič so odrinoli v Rim k volitvi novega papeža. Magjari so za Deákov spomenik skupili 122.000 fl. — V državnem zboru pa jako nespoštljivo govorijo o ministru Andrassy-ju. Poslanec Simony je celo rekel: „Andrassy zasluži, da bi ga obesli.“ Zadnje dni se je veliko govorilo, da dobimo zarad Turka vojsko z Rusom in da se že delajo priprave. Bog nas varuj tega! Svitli cesar so 2 ladiji oklopnici iz Pole odposlali na Turško.

Vnanje države. Papež Pij IX. so v četrtek umrli v 86. letu svoje starosti na mrtvudu pluč, pokopani so bili v torek zvečer; 17. febr. se začne volitev novega papeža; ves katoliški svet moli za srečno volitev; italijanska vlada volitve nič ne moti, vnanji kardinali so že skoro vsi v Rimu zbrani v vatikanskej „palači, kder se bo volitev vršila, cerkveno vladarstvo vodijo začasno 3 kardinali: Pietri, Pecci in Bilio. Pij IX. so v testamentu novemu papežu sporočili $3^1/_2$ milijona letnih dohodkov, svojej rodbini pa 300.000 lir. — Francozi se pogajajo z Bismarkom, ta jim je obečal Metz in Lorensko dati nazaj, če mu drugod pustijo prosto roko. To je za Avstrijo nevarno, kajti Bismark proti nikomur ne išče proste roke toliko, kakor proti nam. Druga nevarnost preti Avstriji od Rusije. Kajti 60.000 ruskih vojakov leze iz Varšave proti avstrijskej meji in v Rumuniji je pri Fokšanu rusk tabor priredjen za 40.000 mož, tudi tik naše meje. Angleži so hotli z svojim brodovjem skozi Dardanelsko ožino mahniti v Carigrad, ker so slišali, da nameravajo Rusi to mesto zasesti. Toda turški sultan je to prepovedal in zažugal streljati v angleške ladije. Sultan je namreč skrivno zvezo z Rusi sklenil proti Angležem, ker so ga ti brez obljubljene pomoči z vojaki na cedilu pustili; tako hoče sultan vsaj azijske dežele Turkom ohraniti. Angleži so vsled tega neizmerno srditi in ves svet radoveden ugiba, kaj bodo sedaj angleški kramarji z dobljeno zaušnico začeli? Ministrom so 60 milijonov za vojsko že dovolili in se na nos in vrat oražajo; Rusi se jim posmehujejo in se pomičejo vedno bliže do Carigrada, kamor je sultan sam že povabil ruskega velikega kneza in poveljnika Nikolaja. — V Ameriki je bil strahovit potres; mesti Lima in Guanaquil ste razdjani.

Vojska za svobodo turških kristijanov.

General Cimerman je lani prvi mahnil z Rusi črez Donav, on je tudi zadnji tepež z Turki v tej vojski imel, ko je 26. jan. zgrabil 15.000 Egipčanov pred Bazarčikom od dveh strani, jim 900 ljudi pobil in v mesto zapodil, katero so ti v noči naglo zapustili; Cimerman jih je potem podil do Pravadi in Varne. Sedaj so Turki sklenoli premirje in brzčas tudi trdno zvezo z Rusi. Tem so do sedaj izročili Vidin, Ruščuk, Silistrijo, Burgas, Midijo in vse dežele od Carigrada do Sofije; od Sofije do Skopelj, Prištine in Novega-Bazarja stojijo Srbi in pred Skadarjem Črnogorci; Hercegovina in Bosnija ste odrezani od Carigrada, Epir se je združil z Grki. Turki torej v Evropi nimajo nič več nego Albanijo, kos Tesalije in Macedonije, Šumlo, Varno in Carigrad, kamor so pa v noči od 12—13. febr. brzčas tudi že prišli Rusi. Turška oblast v Evropi je toliko, kakor za vselej odpravljena. Rusi so za vsem vlovili 160.000 vojakov in zaplenili 1200 kanonov, Srbi so dobili 238 kanonov in zajeli 10.000 Turkov. Rusi dobijo tudi polovico turškega lepega brodovja. Grki so prodiranje svoje vojske ustavili in se hočejo mirno z Turkom pogoditi. Turki bežijo v gostih trumah in se preselujejo v Azijo. Zavolj od Turkov v Evropi zapuščenih in zgubljenih dežel se pa je bati, da se med evropskimi vladami vname strahovit boj.

Smešničar 7. Mal oficir je velikemu vojaku zaušnico dal, ker je ta glavo vedno pobešal. Glavo mora braber vojak vedno kvišku držati, a ne je pobešati, kakor da bi včerajšnji den iskal, kreg a se oficir. Tako tedaj, nadaljuje vojak, glavo moram vedno kvišku držati? Dobro, tedaj pa srečno, gospod oficir; kajti zanaprej vas bodem težko kedaj več videl.“

Razne stvari.

(Prošnja.) Tisti gg. predstojniki, kateri se, zlasti v mariborskem okraju, pri volitvah bojijo zamere pri g. okrajnem glavarju Seederju, so v imenu narodne sloge in zmage prošeni, da se ne dajo za volilne može voliti, ampak naj domoljubno volitev obrnejo na druge pa neodvisne moževe narodne; potem se nam ni bati, da bi ne zmagali. Političen uradnik nikakor ne sodi za poslanca, kar bodemo prihodnjič dokazali.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Fr. Dovnik v Šostanj I.; — Iv. Košar v Laporje; — A. Ostrožnik v Skale II.; — Fr. Cizej v š. Pavl pri Preboldu; J. Lempl v Pišece; — A. Rodošek v Reihenberg I.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

1 Hl. = $1^{68}/_{100}$ vag. — 100 kilo = 1 cent in $78^1/_2$ funta.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Turšica		Proso		Ajda	
	fl	kr	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . .	9	50	6	20	5	39	3	40	6	40	6	40	8	—
Ptuj . . .	8	40	6	40	4	90	3	30	6	20	5	60	6	80
Ormuž . .	8	80	6	80	5	40	3	25	5	—	7	80	4	60
Gradec . .	9	58	6	25	6	18	3	52	6	5	6	30	7	17
Celovec . .	9	12	6	34	6	28	3	6	5	46	4	46	6	45
Ljubljana .	9	59	6	40	5	63	3	71	6	80	7	3	6	34
Varaždin .	8	80	7	30	5	30	3	60	6	30	7	30	7	20
Zagreb . .	8	90	7	—	5	20	3	20	6	40	7	60	7	40
Dunaj } 100 Klg.	11	50	10	50	10	—	7	85	8	10	—	—	—	—
Pešt } 100 Klg.	11	—	7	52	9	22	6	56	7	11	5	—	—	—

Loterijne številke:

V Trstu 9. februarja 1878: 16, 83, 19, 51, 15.
V Lincu „ „ 67, 13, 27, 15, 47.

Prihodnje srečkanje: 23. februarja 1878.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 62·53 — Srebrna renta 66·30 — Zlata renta 73·55 — Akcije narodne banke 787— Kreditne akcije 220·— 20Napoleon 9·55 — Ces. kr. cekini 5·62 — Srebro 104·40.

Oznanilo.

3—3

Javna razkazivanja o sadje- in vinoreji, o kletarstvu na vinorejski šoli pri Mariboru.

Podpisano ravnateljstvo daje na znanje, da se bodo z 1. marcem t. l. vršila javna razkazivanja in poduk gledé sadje- in vinoreje in kletarstva, in sicer vsako prvo in zadnjo soboto v slehernem mesecu, če isti den ni praznik, vselej popoldne o ½ treh na vinorejski šoli pri Mariboru; predavale bodo zavodove osebnosti. Vsak se zamore teh razkazivanj vdeležiti, ki se za omenjene predmete zanima in poprej oglasi v pisarni ravnateljstva. Razpravljalo se bo o važniših opravilih pri omenjenih predmetih, o potrebnem orodju, mašinah itd. Ob slabem vremenu se bo razkazivalo v kritih prostorijah zavodovih.

Ravnateljstvo
deželne sadje- in vinorejske šole pri Mariboru.

Ponudba.

Kite iz čistih človeških lasij spletene dobivajo se, po 1 fl. vsaka, v Mariboru, Postgasse, nasproti Pahnerjevej štacuni. Ondi se tudi kupujejo izpadli ali porezani lasi.

1—3 **Gabrijela Bünte.**

OZNANILO.

Kakor dosedaj sta tudi letos pri podpisanem 2 državna žrebca za obrejenje kobil priredjena, na kar se dotični posestniki konj upozorujejo.

Rače 8. febr. 1878.

1—3 ***Franc Bothe.***

Oznanilo

zastran viničarskega poduka na vinorejski šoli pri Mariboru.

Podpisano ravnateljstvo naznanja, da se z 1. marcem t. l. 10 mladenčev, 18—25 let starih, ki se hočejo za dobre viničarje praktično izuriti, sprejme v vinorejsko šolo. Vsak dobi tukaj navadno dnino, zamore ali v zavodu ali v njegovih bližnjih viničarijah stanovati, se pa mora zavezati, da ostane ½ leta v vinorejski šoli. Prošniki se naj pismeno ali ustmeno oglasijo do 20. februarja t. l. in naj se skažejo z domovinskim listom in spričevalom dobrega zadržanja od svojega srenjskega predstojnika podpisanim.

Ravnateljstvo
deželne sadje- in vinorejske šole pri Mariboru.

LIVARNA,
Badgasse Nr. 9
blizo sl. cerkve.

C. kr. izk. pr.

Številnih priznajil za zlite zvonove je priredjenih za ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov

v MARIBORU

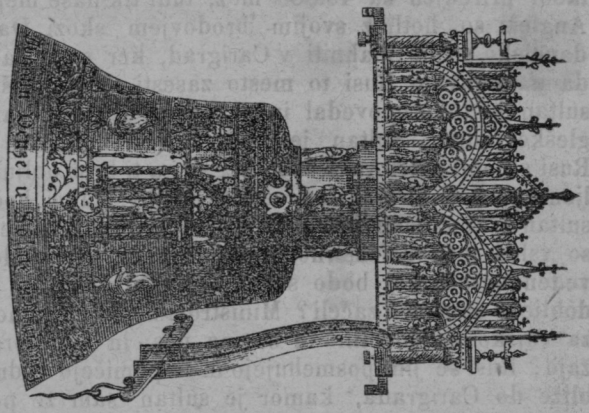

zliva posebno izvrstne zvonove iz najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi **pregibnimi kronami** (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lehko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

☞ **Ilustrirane obrazce dopošljemo, kdor jih želi, brezplačno po pošti!** 5—14

Izdatelj in založnik tiskovno katol. društvo. Odgovorni urednik Dr. Lavoslav Gregorec. Tisk J. M. Pajk-a v Mariboru.